

Članovi Misije MMF-a zaključno su izjavi objavljenoj u petak povoljnim ocijenili kratkoročne izgleda za hrvatsko gospodarstvo, pri čemu za ovu godinu prognoziraju gospodarski rast od 3,4 posto, no i upozorili na srednjoročne izazove, koji se uz ostalo tiču razine produktivnosti i nedostatka radne snage.

U izjavi Misije MMF-a na kraju njihova posjeta Hrvatskoj u okviru redovitih konzultacija sa zemljama članicama, prilikom kojeg su se susreli i s predstavnicima Ministarstva financija i HNB-a, istaknuto je da je nakon iznimno snažnog oporavka od pandemije tijekom 2021. i 2022. hrvatski gospodarski rast u 2023. usporio na 3,1 posto, no još je uvijek među najvišima u eurozoni.

Snažan rast odražava dinamičnu domaću potražnju u uvjetima kad snažno tržište rada i politike hrvatskih vlasti podupiru dohodak kućanstava, a sredstva iz fondova EU-a potiču ulaganja, ustvrdili su.

Kratkoročni gospodarski izgledi Hrvatske su povoljni, pa tako MMF za ovu godinu prognozira gospodarski rast od 3,4 posto, a 2,9 posto u 2025. godini.

No, naveli su, u srednjoročnoj perspektivi izazove između ostalog predstavljaju razina produktivnosti i nedostatak radne snage.

Kada je riječ o inflaciji, iako usporava, iznad je razine prosjeka eurozone, a po mišljenju MMF-ovih stručnjaka u 2024. će iznositi oko 4,2 posto, dok bi na ESB-ovu ciljanu razinu od dva posto mogla pasti krajem 2025. godine. Pritom apostrofiraju povišenu razinu cijena usluga, koja odražava snažan rast plaća i turističku potražnju.

Vlada u dobroj poziciji da ubrza “duboke” reforme

Iz MMF-a kažu da “višedimenzionalna priroda” manjka radne snage zahtijeva koordinirane politike za poticanje veće participacije radne snage, poboljšanje njene mobilnosti i integriranje stranih radnika, dok povećanje produktivnosti zahtijeva sveobuhvatne reforme za poticanje inovacija, povećanje poslovne dinamike i olakšanje pristupa financiranju.

MMF-ovi stručnjaci su poručili da se hrvatska vlada, s obnovljenim četverogodišnjim mandatom i uz hvalevrijednu i postojanu provedbu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO), nalazi u dobroj poziciji da ubrza strukturne reforme, a s ciljem daljnjeg podizanja životnog standarda hrvatskih građana.

Politike bi se trebale usredotočiti, sugeriraju iz MMF-a, na očuvanje fiskalne razboritosti i provođenje odlučnih reformi kako bi se izgradili zaštitni slojevi za buduće šokove i dugoročno zadovoljile potrebe potrošnje. Između ostalog, poručuju i da “treba ostati na oprezu u očuvanju financijske stabilnosti”.

Pritom ističu da bi vlasti trebale smanjiti fiskalne poticaje, a predviđaju da će ukupni deficit u ovoj godini iznositi 2,5 posto BDP-a, potaknut “velikodušnim povećanjem socijalnih davanja i naknada zaposlenicima u javnom sektoru”.

Upozoravaju da ekspanzivna i prociklična fiskalna politika dovodi u pitanje pad inflacije te podriva konkurentnost, pa stoga i podržavaju plan Ministarstva financija za značajno smanjenje deficita od 2025. godine.

“Promptno ukidanje široko obuhvatnih mjera”

Članovi Misije MMF-a zalažu se za promptno ukidanje široko obuhvatnih mjera za smanjenje troškova života, “posebno sniženja poreza i kontrole cijena”, što bi proizvelo uštede od oko jedne trećine postotnog boda BDP-a. Sve preostale mjere potpore trebaju biti privremene i usmjerene na najranjivije, a sav prihod veći od predviđenoga treba uštedjeti, poručili su.

Iz MMF-a napominju da se Hrvatska suočava s velikim investicijskim potrebama, uključujući zelenu i digitalnu tranziciju, a tu je i povećanje fiskalnih troškova zbog starenja stanovništva.

“Velik dio javnih ulaganja trenutačno financira Europska unija. Važno je stvoriti i čuvati fiskalni prostor za buduća ulaganja kad se značaj financiranja sredstvima EU-a postupno smanji”, smatraju.

Porezna politika pogoduje ulaganju u stambene nekretnine i kratkoročnom iznajmljivanju

Upozoravaju i da trenutno oporezivanje imovine i dohotka pogoduje ulaganju u stambene nekretnine i njihovom kratkoročnom iznajmljivanju u turističke svrhe.

Stoga su iznova preporučili uvođenje “vrijednosnog” poreza na imovinu te ukidanje iznimno povoljnog oporezivanja prihoda od kratkoročnog najma.

Šefica misije MMF-a u Hrvatskoj Yan Sun na brifingu za medije je pojasnila da se pod “vrijednosnim” porezom smatra oporezivanje nekretnine u skladu s njenom vrijednošću, a ne prema fizičkoj veličini, to jest kvadraturi, što bi doprinijelo pravednosti poreznog sustava. Primjer toga su kuće na lokacijama gdje je razvijen turizam, koje su puno vrijednije od nekih jednako velikih nekretnina na manje atraktivnim mjestima.

Sun je upozorila i da se priuštivost stanovanja u Hrvatskoj pogoršala posljednjih godina te je, po tom pitanju, među zemljama eurozone i EU-a koje stoje najlošije.

Iz MMF-a stoga savjetuju da se politike za rješavanje pitanja priuštivosti stambenih nekretnina trebaju usmjeriti na manjak ponude, a ne pomagati potražnji.

Poticanje ponude tako zahtijeva bolje iskorištavanje velikog postojećeg broja neiskorištenih nekretnina, dok bi smanjenje ili uklanjanje povoljnog poreznog tretmana ulaganja u stambene nekretnine i kratkoročnog najma pomoglo smanjenju špekulativne potražnje i aktiviranju neiskorištenog stambenog fonda, uz razvoj i tržišta dugoročnog najma, istaknuli su.

Sektor stambenih nekretnina mogao bi se suočiti s ponovnim pritiscima

Poručili su i da hrvatske vlasti trebaju nastaviti procjenjivati potrebu za uvođenjem eksplicitnih makrobonitetnih ograničenja usmjerenih na korisnike kredita te biti spremne uvesti ih bude li to

opravdano.

Kako navode, unatoč znakovima hlađenja tržišta, sektor stambenih nekretnina mogao bi se suočiti s ponovnim pritiscima, s obzirom na spomenuto povoljno oporezivanje, rast raspoloživog dohotka i visoku likvidnost banaka.

“Ako se ponovi snažan tržišni zamah, hrvatske vlasti trebaju biti spremne uvesti eksplicitne mjere usmjerene na korisnike kredita da bi spriječile buduće rizike za financijsku stabilnost. U svrhu ublažavanja nejednakosti ili drugih socijalnih problema, na kupce prve stambene nekretnine mogli bi se primijeniti različiti pragovi za mjere usmjerene na korisnike kredita, koji bi bili popraćeni ciljanim mjerama za poboljšanje priuštivosti stambenih nekretnina”, napisali su iz MMF-a, pozdravivši istek mjere subvencija za stambene kredite, kao i smanjenje inozemne potražnje za nekretninama.

Smatraju i da bi nedavna reforma plaća mogla poboljšati pravednost i konkurentnost sustava plaća u javnom sektoru. Sugeriraju da su potrebne dodatne reforme da bi se u narednim godinama smanjila masa plaća, uz poruku da postoji prostor za racionaliziranje broja zaposlenih u javnom sektoru. (Hina)

